

215

ZARZĄDZENIE Nr 56 PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 27 lipca 1972 r.

w sprawie zapobiegania nieuzasadnionemu wzrostowi kosztów inwestycji.

W celu przeciwdziałania wzrostowi planowanych kosztów inwestycji w toku ich realizacji, zagrażającemu osiągnięciu efektów społeczno-ekonomicznych założonych w 5-letnim planie społeczno-gospodarczego rozwoju kraju na lata 1971—1975 i wykonaniu rzeczowego programu w sferze inwestycji produkcyjnych i usługowych planu centralnego i terenowego, zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Za koszt nieprzekraczalny w okresie realizacji rozliczenia poniesionych nakładów i osiągniętych efektów z inwestycji uważa się wartość kosztorysową, określoną w zatwierdzonych założeniach techniczno-ekonomicznych lub w dokumentacji jednostadiowej, stanowiących podstawę decyzji o włączeniu inwestycji do planu i jej realizacji.

2. Przy opracowaniu projektów technicznych jednostki projektowania są obowiązane do przestrzegania planowanych kosztów, określonych w zatwierdzonych założeniach techniczno-ekonomicznych. W razie nieuzasadnionego ekonomicznie przekroczenia planowanego kosztu w fazie projektu technicznego inwestor jest upoważniony do odmowy przyjęcia projektu i żądania jego zmiany na koszt i odpowiedzialność jednostki projektowania, przy jednoczesnym zastosowaniu sankcji umownych, przewidzianych w umowie o wykonanie prac projektowych.

3. W toku dalszego projektowania technicznego należy przyjąć zasadę, że inwestorzy nie mogą zlecać wykonywania projektów technicznych jednostkom projektowania w większym zakresie rzeczowym niż przewidziany w założeniach techniczno-ekonomicznych, jeśli miałyby to spowodować wzrost kosztów. W takich wypadkach jednostka projektowania może odmówić wykonania zlecenia opracowania projektu technicznego do czasu zatwierdzenia zmiany założeń techniczno-ekonomicznych w trybie ustalonym w uchwale nr 75 Rady Ministrów z dnia 10 marca 1972 r. w sprawie projektowania inwestycji (Monitor Polski Nr 23, poz. 133).

§ 2. 1. W celu zapewnienia odpowiednio wczesnego przeciwdziałania wzrostowi kosztów inwestycji będących w toku realizacji ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) i prezydya wojewódzkich rad narodowych wprowadzą bezzwłocznie sukcesywną kontrolę zgodności kosztu realizowanych inwestycji z kosztem ustalonym w założeniach techniczno-ekonomicznych oraz zlecą podległym organom kontrolno-rewizyjnym nadzór nad przestrzeganiem dyscypliny kosztów inwestycji.

2. Sukcesywna kontrola kosztów realizowanych inwestycji powinna być prowadzona przez dyrektorów przedsiębiorstw inwestujących (jednostek równorzędnych) w miarę

realizacji robót i dostaw. Dyrektorzy przedsiębiorstw inwestujących (jednostek równorzędnych) ponoszą odpowiedzialność za zgodność zapłaty za wykonywane roboty i dostawy z umową i wyceną kosztorysową lub z ustalonym ryczałtem.

3. Jeśli kontrola ta wykaże zagrożenie przekroczenia wartości kosztorysowej, dyrektor przedsiębiorstwa inwestującego (jednostki równorzędnej) powinien przeprowadzić przy udziale jednostki projektowania weryfikację założeń techniczno-ekonomicznych w celu ograniczenia zakresu rzeczowego, nie powodującego jednak zakłóceń w prawidłowej eksploatacji obiektów i urządzeń oraz nie eliminującego niezbędnych urządzeń towarzyszących (socjalnych itp.). Weryfikacja ta powinna zmierzać do utrzymania pierwotnie zatwierdzonego kosztu inwestycji bez obniżenia planowanych efektów produkcyjnych (usługowych). W szczególnych wypadkach dyrektor przedsiębiorstwa inwestującego (jednostki równorzędnej) powinien przedstawić odpowiednie wnioski organowi, który zatwierdził uprzednio założenia techniczno-ekonomiczne.

4. Jeżeli nie ma możliwości utrzymania pierwotnie zatwierdzonego kosztu inwestycji pomimo weryfikacji, a wzrost kosztów przekracza 10% wartości kosztorysowej inwestycji, obowiązuje, w zależności od rodzaju inwestycji, tryb postępowania określony w § 4 i 5.

§ 3. 1. Przekroczenie kosztu, ustalonego w założeniach techniczno-ekonomicznych, w toku projektowania lub realizacji powoduje w stosunku do inwestorów sankcje ekonomiczne określone w § 7 uchwały nr 74 Rady Ministrów z dnia 10 marca 1972 r. w sprawie zasad finansowania inwestycji i remontów w jednostkach państwowych w 1972 r. (Monitor Polski Nr 23, poz. 132).

2. Dyrektor przedsiębiorstwa inwestującego (jednostki równorzędnej), przed wystąpieniem o zmianę uprzednio ustalonego w założeniach kosztu inwestycji, powinien poinformować konferencję samorządu robotniczego o konsekwencjach ekonomicznych dla przedsiębiorstwa i jego załogi z tytułu przekroczenia planowanego kosztu inwestycji.

3. Organy upoważnione na mocy przepisów § 14 uchwały nr 75 Rady Ministrów z dnia 10 marca 1972 r. w sprawie projektowania inwestycji (Monitor Polski Nr 23, poz. 133) do zatwierdzenia zmian założeń techniczno-ekonomicznych, powodujących zwiększenie kosztu inwestycji, powinny przed podjęciem decyzji zbadać gruntownie zasadność wzrostu kosztów i ustalić sankcje organizacyjne i ekonomiczne w stosunku do jednostek i osób, odpowiedzialnych za ten stan rzeczy.

§ 4. 1. W wyjątkowych wypadkach, w stosunku do inwestycji szczególnie ważnych dla gospodarki narodowej, ściślej określonych w narodowym planie gospodarczym, opartych na zagranicznych rozwiązaniach technologicznych, dla których nie sporządzono założeń techniczno-ekonomicznych, należy przed zatwierdzeniem planu przeprowadzić wnikliwe badania, oparte na analizie kosztów innych, zbliżonych pod względem technologicznym i kapitałochłonności inwestycji lub na indywidualnych kalkulacjach wyceny kosztów podstawowych składników danego przedsięwzięcia (zadania) w celu ustalenia prawidłowego szacunku łącznego kosztu. Przy określaniu tego kosztu zaleca się uwzględnienie odpowiedniej rezerwy w zależności od stopnia rozpoznania podstawowych składników kosztów. Za optymalne określenie kosztów tych inwestycji odpowiedzialni są właściwi ministrowie w odniesieniu do przedsięwzięć (zadań) realizowanych w planie centralnym i prezydium wojewódzkich rad narodowych w odniesieniu do inwestycji realizowanych w planie terenowym.

2. Jeśli po opracowaniu założeń techniczno-ekonomicznych inwestycji, o których mowa w ust. 1, okaże się, że koszt danej inwestycji istotnie przekracza ocenę szacunkową przyjętą w planie, właściwy minister (kierownik urzędu centralnego) i prezydium wojewódzkiej rady narodowej powinni przed zatwierdzeniem założeń techniczno-ekonomicznych (lub dokumentacji jednostadiowej) przeprowadzić ekspertyzę danego przedsięwzięcia (zadania), obejmującą program rzeczowy oraz wycenę kosztów, w celu dokonania odpowiednich zmian, nie powodujących obniżenia ekonomicznej efektywności zamierzonej inwestycji.

3. Jeśli na podstawie przeprowadzonej ekspertyzy, o której mowa w ust. 2, okaże się niemożliwe utrzymanie kosztu danej inwestycji na poziomie zbliżonym do wyceny szacunkowej pierwotnie ustalonej w planie oraz utrzymanie ustalonej efektywności ekonomicznej, a koszt danego przedsięwzięcia (zadania) wzrasta ponad 10% — wówczas właściwy minister (kierownik urzędu centralnego) lub prezydium wojewódzkiej rady narodowej powinny przedstawić Prezesowi Rady Ministrów wnioski co do rozpoczęcia realizacji inwestycji, jej kontynuowania lub zaniechania, po uprzednim uzyskaniu opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów.

4. Przy przedstawianiu wniosku, o którym mowa w ust. 3, właściwy minister (kierownik urzędu centralnego) lub prezydium wojewódzkiej rady narodowej powinni równocześnie wskazać sposób pokrycia zwiększonych nakładów inwestycyjnych z tytułu wzrostu kosztu inwestycji (z rezerw własnych, przez zaniechanie innych zadań itp.).

5. Przepisy ust. 3 i 4 stosuje się również w razie zmian założeń techniczno-ekonomicznych innych inwestycji, zaliczonych do szczególnie ważnych dla gospodarki narodowej, nie wymienionych w ust. 1.

§ 5. 1. Wzrost wartości kosztorysowej pozostałych inwestycji branżowych (nie zaliczonych do szczególnie ważnych dla gospodarki narodowej) o więcej niż 10% może być zatwierdzony tylko przez właściwy organ w trybie ustalonym w uchwale nr 75 Rady Ministrów z dnia 10 marca 1972 r. w sprawie projektowania inwestycji (Monitor Polski Nr 23, poz. 133), pod warunkiem jednoczesnej rezygnacji z innych nowych inwestycji, w takim zakresie, aby nie wystąpił ponadplanowy wzrost zaangażowania inwestycyjnego i przekroczenie nakładów, określonych dla ministerstwa (województwa).

2. Przepis ust. 1 dotyczy również budownictwa mieszkaniowego oraz inwestycji jednostek budżetowych polegających na budownictwie inwestycyjnym, z tym że w odniesieniu do budownictwa, dla którego określono normatywne koszty lub ceny, obowiązują one we wszystkich fazach procesu inwestycyjnego (projektowania, planowania, realizacji i rozliczania).

§ 6. Zobowiązuje się ministrów do wzmocnienia nadzoru nad prawidłowością decyzji, podejmowanych przez dyrektorów zjednoczeń, kombinatów i wielkich przedsiębiorstw na podstawie uprawnień nadanych im w § 3 pkt 3 lit. b) uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 1972 r. w sprawie rozszerzenia uprawnień dyrektorów państwowych przedsiębiorstw przemysłowych przemysłu kluczowego i dyrektorów ich zjednoczeń (Monitor Polski Nr 13, poz. 90).

§ 7. Dokonywane w toku realizacji inwestycji zmiany zwiększające jej koszt nie mogą być podstawą do przekraczania ogólnych nakładów określonych w 5-letnim planie społeczno-gospodarczego rozwoju kraju na lata 1971—1975 dla poszczególnych ministerstw i województw oraz nie mogą

powodować obniżenia efektów produkcyjnych i usługowych, określonych tym planem.

§ 8. W celu przeciwdziałania wzrostowi kosztów inwestycji produkcyjnych w toku ich realizacji, w związku z dodatkowymi żądaniami jednostek terenowych, dotyczącymi uzupełniającego świadczenia inwestorów w postaci udziałów na inwestycje komunalne i towarzyszące ponad wielkości uzgodnione przy zatwierdzaniu założeń techniczno-ekonomicznych i rozpoczynaniu realizacji inwestycji podstawowej, ustala się zasadę, że wszelkie dalsze zwiększenia kosztów ponoszą te jednostki, które realizują inwestycje komunalne lub towarzyszące bądź prowadzą inwestycje wspólne (skojarzone).

§ 9. 1. Zobowiązuje się banki finansujące inwestycje do pogłębienia kontroli kosztów nowo rozpoczynanych inwestycji oraz wzrostu kosztów inwestycji realizowanych w stosunku do ustaleń wynikających z założeń techniczno-ekonomicznych (dokumentacji jednostadowej) oraz sygnalizowania jednostkom zwierzchnim inwestorów nieprawidłowości występujących w realizacji inwestycji.

2. Prezes Narodowego Banku Polskiego oraz Naczelny Dyrektor Banku Rolnego są obowiązani przedstawiać Prezesowi Rady Ministrów oraz Przewodniczącemu Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, co najmniej raz do roku w terminie do dnia 30 kwietnia, analizę rzeczywistych kosztów zrealizowanych inwestycji, ze wskazaniem przyczyn wzrostu kosztów, oraz ocenę sytuacji w dziedzinie kosztów inwestycji będących w toku realizacji wraz z wnioskami, zmierzającymi do zastosowania środków przeciwdziałania. Odpisy tej analizy powinny być przekazywane Ministrowi Finansów oraz zainteresowanym ministrom i prezydiom wojewódzkich rad narodowych, w części ich dotyczącej.

§ 10. Zaleca się zarządom centralnych związków spółdzielni wprowadzenie zasad zawartych w zarządzeniu w odniesieniu do inwestycji spółdzielczości.

§ 11. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*